

IZYS POLSKA

CZYLI

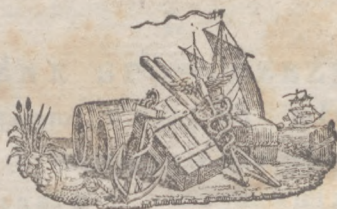
Dziennik umiejętności, wynalaz-
ków, kunsztów i rękodzieł,

poświęcony

Kraiowemu przemysłowi, tudzież potrzebie
wiejskiego i mieyskiego gospodarstwa.

wydawany

przez A. Lelowskiego.

Tom drugi, z Roku 1822.

z dziewiętnastą Tablic. XIII—XXXI.

w WARSZAWIE.

NAKŁADEM WYDAWCY.

Drukiem N. Glücksberga Typografa Uniwersytetu.

IZYS POLSKA

CZ. I

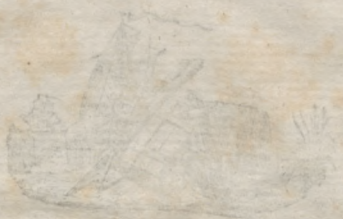
Dziennik umiejętności, wynalaz-
ków, rzemiosł i rzekomości,

poswięcony

Stowarzyszeniu przemysłowców, tudzież polowców
wielkoległości i młodszych gospodarstw.

wydawany

przez A. Jeleńskiego.

Tom drugi, z roku 1822.

Biblioteka Jagiellońska

1002411406

SPIS RZECZY W TOMIE II.

Część pierwsza. Nr. 5.

- I. Ważne spostrzeżenia nad biegiem młynów wodnych, w celu zmielenia zboża w krótszym czasie i otrzymania lepszej maki; przez Dra Hermana, Professora w Monachium (patrz dokończenie, art. XIX. str. 148) 1.
- II. Doświadczenia z roślinami olejnymi, z porównaniem korzyści przy ich uprawie, przez P. Dombasle, w Nancy 17.
- III. O zamienieniu mięsa w gatunek łoju, czyli tłuszcz woskowy 26.
- IV. Sposób zamienienia krochmalu w cukier, za pomocą klaystru 31.
- V. Excytarz, czyli przyrządzenie do odkrycia złodzieiów w przyległym mieszkaniu; z rysunkiem 37.
- VI. O wyparzaniu drzewa, za pomocą pary, do budowy i rozmaitych innych wyrobów kunsztownych; z rysunkiem 40.
- VII. O dzwonach półobodziastych, czyli półkolistych, przez P. Neander, kapitana w Berlinie 48.
- VIII. Opisanie poprawionego pieca hutniczego i przyrządzenia do wytapiania kruszców i innych kopalnych produktów, patentowanego w Anglii dla Wilh. Scheffield; z rysunkiem 52.
- IX. O spaleniu dymu w piecach pod kotłami maszyn parowych, w rafineryach cukru, browarach i t. d. z rysunkiem 57.
- X. Nowy sposób wypędzania gorzalki z kartosli ze znaczną korzyścią, tak ze względu na po-

większenie iéy wydatku, iako téż na popra-
wienie iéy czystości i smaku; z r y s u n k i e m
a p a r a t u do roztarcia i rozpuszczenia
kartofli, i z m o d e l e m wystawionym
do obeyrzenia w księgarni N. Glücksberga
w Warszawie przy ulicy Miodowéy . 60.

XI. Opisanie poprawionego aparatu do pędzenia
wódki, przez Lamberta de Babo;
z rysunkiem 94.

XII. Proiekt bardzo prostéy pompy do podnosze-
nia wody do znaczney wysokości . 103.

XIII. Wiadomość o wynalazku nowéy pompy w
Warszawie i połączonéy z nią mechaniki,
za któręy pomocą woda stojąca sama się
pompuie, znaczną prócz tego wywierając
siłę, do innych użytków 107.

XIV. Opisanie aparatu do topienia bursztynu i
kopalu na lakier biały; z rysunkiem . 111.

XV. Nagrody ogłoszone przez Towarzystwo za-
chęcające przemysł narodowy we Francyi
(dokończenie) 114.

XVI. W y n a l a z k i, o d k r y c i a i p r z y p a d k i.

1) Machina do latania; str. 120. — 2) O wo-
zach parowych Griffitha; str. 121. — 3) Dru-
karnia dla ślepych; str. 121. — 4) Karty mu-
zyczne; str. 122. — 5) Straszny przypadek
z rozsadzenia gazometru w Londynie d. 15.
marca r. b. str. 122. — 6) Nieszczęście przez
rozsadzenie zatkanego i przy ogniu posta-
wionego dzbanka; str. 123. — 7) Doświad-
czenie z owocami pod murem hodowanemi;
str. 124. — 9) Działanie gorąca na kolor
rubinów; str. 124. — 10) Skorochód morski,

(*Velocipède marin*) czyli machina do chodzenia po wodzie; str. 125. — Nowy gatunek kartofli; str. 125.

XVII. Różnaitości polytechniczne.

1) Poprawienie zestarzałego masła i zgorzkniałych olejów; str. 126. — 2) Sposób zmniejszenia tarcia w machinach i powozach; str. 126. — 3) Ostrzenie brzytw i innych ostrych narzędzi; str. 127. — 4) Sposób przywrócenia urodzajności starym jabłoniom; str. 127. — 5) Sposób przywrócenia białości w malowidłach; str. 127. — 6) Sposób nasycenia wody kwasorodem podług Thenarda; str. 128.

Część druga. Nr. 6.

- XVIII. Opisanie wewnętrznego urządzenia, aparatów i machin w dużych browarach angielskich; z dwiema tablicami . . . 129.
- XIX. Ważne spostrzeżenia nad biegiem młynów wodnych; (dokończenie); z rysunkiem . . . 146.
- XX. Opisanie odkładnicy, czyli deski od pługa, która naymnięj czyni oporu, a której zrobienie równie jest łatwém, iak użyteczność pewna, przez Tom. Jeffersona, b. Prezyd. Stanów Ziednocz. północ. Ameryki; z rysunkiem . . . 161.
- XXI. Rozprawa o bulionie w tabliczkach przez Prousta, z uwagami Hermbstaedta . . . 171.
- XXII. O ogrzewaniu mieszkań, fabryk, suszarni i t. p. za pomocą ocieplonego powietrza, iako środka naytańszym, naywygodniejszym, i od ognia naybezpieczniejszym; przez Meisnera Prof. chemii techn. przy ces.

- król. polytechn. Instytucie w Wiedniu; (patrz
dokończenie art. XXXIV. str. 308.) z sześcią
tablicami 187.
- XXIII. O prassie przenośney do kopiowania listów;
do robienia wyciśnień roślinnych; do lito-
grafowania i drukowania, przez Tom. Gill 198.
- XXIV. Opisanie wodnego barana (*beliér
hydraulique*) wynalezione go przez PP. Mont-
golfier i Argand we Francyi i poprawio-
nego przez P. Millington w Anglii; z ry-
sunkiem 205.
- XXV. O robieniu Straszu (*Strass*) i naśladowaniu
drogich kamieni kolorowych 212.
- XXVI. Zamek bezpieczny, wynalazku Anglika
Strutta; z rysunkiem 222.
- XXVII. O owczarni Barona Ruffin w Weyern,
przez bawarskiego Radcę Stanu de H a z z i;
z rysunkiem owczarni na 400. sztuk 227.
- XXVIII. O oświećcaniu gazem, z opisaniem pro-
stego aparatu do wypędzania gazu palnego
z oleiu, tronu i smoły; z rysunkiem 234.
- XXIX. O gipsie, iako nawozie, czyli środku po-
magającym wegetacyi roślinney 240.
- XXX. Rozmaitości polytechniczne.
7) Doświadczony proszek na paski do brzy-
tew; str. 246. — 8) Skóra wodotrwała; str.
247. — 9) Płótno wodotrwałe, lepsze od cé-
raty; str. 248. — 10) Bardzo dobry flus, czyli
środek ułatwiający roztapianie kruszców;
str. 249. — 11) Kompozycye metaliczne ła-
two się topiące, i ich użytek; str. 249. —
Sposób otrzymania wycisków z kamieni rzną-
tych, pieczętek, medalów; za pomocą łatwo

topiącý się kompozycyi metaliczną; str. 250. — 13) Nowe zastosowanie łatwo topiącego się metalu; str. 251. — 14) Wino szampańskie z soku agrestowego; str. 252. — 15) Essencya biszofowa i biszof; str. 253. — 16) Kompozycya sztucznego złota; str. 254. — 17) Użycie skorupki z iay do flanców; str. 255. — 18) Maść do kopyt końskich; str. 255. — 19) Sposób, aby żelazne naczynia potraw nie czerniły; str. 256. — 20) Sposób złagodzenia ostrości w przesolonych potrawach; str. 256.

Część trzecia. Nr. 7.

- XXXI. O wyrabianiu cukru z buraków podług nowych doświadczeń, w detychczas utrzymuicý się fabryce P. Nathusiusa w Althaldensleben pod Magdeburgiem 257.
- XXXII. Opis sposobu prania i strzyży wełny w Sulistawicach; z rysunkiem 295.
- XXXIII. Opisanie radła do wyorywania kartofli; z rysunkiem 306.
- XXXIV. O ogrzewaniu mieszkań, za pomocą ocieplonego powietrza; (dokończenie) z 4ma tablicami 308.
- XXXV. Opisanie maszyny do czyszczenia nasienia koniczyzny od kianianki (wynalazku P. Fellenberga w Hoffwyl) 331.
- XXXVI. O odeymowaniu koloru plynom za pomocą węgla 334.
- XXXVII. O wyrabianiu szkła w Anglii, tudzież o kompozycyach szklanych, niemieckich i czskich 339.

- XXXVIII. Ogólny obraz produkcyi przedmiotów
kopalnych, sole i kruszce wydających 350.
- XXXIX. Sposób pobielania naczyń z lanego żelaza, poprawiony przez Samuela K e n r y k a;
z rysunkiem 356.
- XL. Uwagi nad wyborem odzienia i wpływem
onegoż na zdrowie ludzkie 362.
- XLI. O żółtęj farbie z mięsa i innych ciał zwierzęcych 365.
- XLII. Uwagi nad nayprzyzwoitszém oddaleniem
ognia od przedmiotu ogrzewanego, czyli nad
odległością rusztu od kotła 368.
- XLIII. Wynalazki, odkrycia, ulepszenia,
osobliwości i t. p.
10) Młynek ręczny do mielenia, szrótowania i żubrowania zboża; str. 372. — 11) Machina do cegieł Mechanika Chvalier w Dreźnie; str. 373. — 12) Inna machina do cegieł wynalazku P. Ch o m a s, w Dorpacie; str. 374. — 13) Poprawione strzemiona; str. 374. — 14) Rozdzielenie ciepła przez wstrząśnienie; str. 375. — 15) Suszarnia z piecem piekarskim połączona; str. 375. — 16) Nowy materyał do wyścielania mebli, str. 375. — 17) Wóz parowy; str. 376. — 18) Przyrządzenie do chwytania pary alkoholicznój str. 376. — 19) Cienkość nici; str. 376. — 20) Uléczenie przez piorun; str. 377. — 21) Porównanie rydla z plugiem; str. 377. — 22) Surrogat kawy; str. 378.
- XLIV. Rozmaitości polytechniczne.
21) Rafinowanie cukru za pomocą siarczanu cynku; str. 379. — 22) Srodek, aby far-

by i wapno od ścian nie odpadały; str. 380.

23) Sposób umorzenia wapnisteo zapachu w nowo pobieloném mieszkaniu; str. 380.

24) Kity do pieców żelaznych i glinianych; str. 380.

Część czwarta. Nr. 8.

XLV. Rozprawa o powietrzu oddychalném, z roztrząśnieniem przyczyn iego skażenia, po domach, wsiach i miastach, tudzież zwróceniem na ten przedmiot uwagi budowniczych i podaniem środków do iego poprawienia, przez Budowniczego Voigt 381.

XLVI. Prosty i doświadczony sposób stawiania trwałych budowli mieszkalnych i gospodarskich z surowej gliny; z rysunkiem 414.

XLVII. Opisane nowego mostu drewnianego na arkadzie, wystawionego w modelu, podług wynalazku J. J. Prechtla, Dyrektora cesarskiego polytechnicznego Instytutu w Wiedniu; z rysunkiem 454.

XLVIII. Wiadomość o wynalazku prass do wyciągów płynnych i opisanie tychże, wraz z poczynionemi w nich poprawami; przez Dra Romershausen; z rysunkami 465.

XLIX. Opisanie kołowrotka serbskiego, przez Karola Karlmarsch, Assystenta przy c. k. Instytucie polytechnicznym wiedeńskim; z rysunkiem 480.

L. Narzędzie do suszenia przędzy wełnianej, do użytku sukienników i innych tkaczy, materye wełniane wyrabiających; z rysunkiem 484.

- LI Opisane maszyny do wyważania i podnoszenia kamieni przez Daw. Low . . . 486.
- LII. Najprostszy i najdogodniejszy sposób iezdzenia na przemian sanna lub wozowa, stosownie do drogi, przez P. G u m p p e n b e r g a; z rysunkiem . . . 492.
- LIII. O naczyniach do oddzielania smietany w Anglii używanych, przez K. M a y e r; z rysunkiem . . . 494.
- LIV. Wiadomość o istotney przyczynie czarney krosty (*carbunculus polonicus*) żydówką pospolicie zwaney, przez W. Szczuckiego Dra i Prof. przy Uniwers. warszaw. . . 498.
- LV. O prewetach i ich urządzeniu w sposób, iżby ani cuchnących wyziwów po mieszkaniach i powietrzu nie rozszerzały: ani studniom i piwnicom nie szkodziły; z rysunkiem . . . 503.
- LVI. Zdanie sprawy o zrobioném doświadczeniu zachowywania iay, sposobem przez P. C a d e t de G a s s i c o u r t podanym . . . 511.
- LVII. Rozmaitości polytechniczne.
 25) Sér kartoflany; str. 513. — 26) Kit do szkła i porcelany P. F u c h s a; str. 514. —
 27) Pranie białego futra; str. 514. — 28) Przynęta dla ryb; str. 514.

- LI Opisane machiny do wyważania i podnoszenia kamieni przez Daw. Low . . . 486
- LII. Najprostszy i najdogodniejszy sposóbieżdżenia na przemian sanna lub wozową, stósownie do drogi, przez P. Gumppe-berga; z rysunkiem . . . 492.
- LIII. O naczyniach do oddzielania śmietany w Anglii używanych, przez K. Mayer; z rysunkiem 494.
- LIV. Wiadomość o istotnéy przyczynie czarney krosty (*carbunculus polonicus*) żydówką popolicie zwaney, przez W. Szczuckiego Dra i Prof. przy Uniwers. warszaw. . . 498.
- LV. O prewetach i ich urządzeniu w sposób, iżby ani cuchnących wyziwów po mieszkaniach i powietrzu nie rozszerzały: ani studniom i piwnicom nie szkodziły; z rysunkiem . . . 503.
- LVI. Zdanie sprawy o zrobioném doświadczeniu zachowywania iay, sposobem przez P. Cadet de Gassicourt podanym . . . 511.
- LVII. Rozmaitości polytechniczne.
 25) Sér kartoflany; str. 513. — 26) Kit do szkła i porcelany P. Fuchsa; str. 514. —
 27) Pranie białego futra; str. 514. — 28) Przynęta dla ryb; str. 514.